

Zadania realizowane przez partnerów i ekodoradców w ramach projektu:

Realizacja zadań związanych z zatrudnieniem i pracą ekodoradców została podzielona na trzy etapy, a do każdego etapu przypisano odpowiednie działania.

I etap (2024)

Zadania Ekodoradców związane będą z realizacją w gminach działań służących wdrażaniu Programu ochrony powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, zwłaszcza pochodzących ze źródeł indywidualnych. W ramach I etapu projektu realizacja tych zadań odbędzie się poprzez:

- 1) obsługę systemów wytworzonych przez Województwo w ramach niniejszego projektu;
- 2) opracowanie strategii służącej poprawie jakości powietrza jako podsumowanie szkoleń początkowych, m.in. na podstawie dokumentów gminnych takich jak Plan gospodarki niskoemisyjnej, Program ograniczania niskiej emisji oraz założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, paliwa gazowe i energię elektryczną, itp. W strategii konieczne będzie uwzględnienie co najmniej potrzeb gminy, uwarunkowań, a także prac niezbędnych do podjęcia w celu osiągnięcia efektów środowiskowych wynikających z Programu ochrony powietrza, uchwały antysmogowej i norm jakości powietrza. Dzięki temu zarówno gmina jak i ekodoradca, po ukończeniu szkoleń będą posiadać gotowy plan działania z zakresu ochrony powietrza;
- 3) wsparcie w monitorowaniu/ monitorowanie stanu realizacji założeń Programu ochrony powietrza i Planu działań krótkoterminowych;
- 4) pomoc w prowadzeniu sprawozdawczości/ prowadzenie sprawozdawczości z realizacji Programu ochrony powietrza i Planu działań krótkoterminowych (za pośrednictwem internetowej platformy sprawozdawczej Województwa Mazowieckiego lub innego dedykowanego serwisu);
- 5) monitorowanie stanu inwentaryzacji źródeł ciepła oraz wsparcie w aktualizacji/ bieżącą aktualizację bazy danych;
- 6) wykonanie/ aktualizację analizy/ badań dotyczących potrzeb edukacyjnych mieszkańców gminy, w tym zidentyfikowanie grup wymagających szczególnego wsparcia oraz opracowanie scenariusza planowanych do przeprowadzenia działań. Szczegółowe informacje dotyczące akcji i scenariusza zawarto w rozdziale Kampanie edukacyjne prowadzone przez jst;
- 7) wykonanie/ aktualizację analizy/ diagnozy ubóstwa energetycznego mieszkańców gminy, w tym na podstawie istniejących danych i rejestrów, np. pochodzących z ośrodków pomocy społecznej. Może być wykonana samodzielnie lub zlecona podmiotowi zewnętrznemu;
- 8) udział w kontrolach palenisk oraz czynną współpracę w tym zakresie z uprawnionymi urzędnikami gminy, strażą miejską/gminną i policją. Ekodoradca w ramach projektu jest zobowiązany do udziału w/ przeprowadzenia kontroli w wymiarze **10% liczby** zgodnej z założeniami przyjętymi w uchwale Sejmiku Województwa Mazowieckiego ws. programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z aktualizacją. Nie zwalnia to gminy z realizacji pozostałych 90% liczby kontroli zgodnej z założeniami POP, poza projektem;
- 9) doradztwo mieszkańcom w zakresie wymiany źródła ogrzewania i termomodernizacji oraz pomoc w pozyskaniu środków finansowych w:
  - a) min. 5 gospodarstw domowych w przypadku gmin o liczbie mieszkańców < 10 000,
  - b) min. 7 gospodarstw domowych w przypadku gmin o liczbie mieszkańców $\geq 10\ 000 < 20\ 000$,

- c) min. 10 gospodarstw domowych w przypadku gmin o liczbie mieszkańców $\geq 20\ 000$,
w tym:
- i) identyfikację w budynkach mieszkalnych elementów wymagających termomodernizacji,
  - ii) wykonanie planu termomodernizacji (nie budowlanego, ale planu wskazującego element podlegający konieczności zmiany/wymiany/modernizacji/uszczelnienia (np. wymiana okien, termomodernizacja, energooszczędne AGD) i poszukiwanie źródeł wsparcia dla sfinansowania tych działań. Zakres obowiązków ekodoradców nie obejmuje przeprowadzania profesjonalnych pełnych ocen charakterystyki energetycznej lub sporządzania kompletnych projektów technicznych na potrzeby termomodernizacji, wymiany źródeł ciepła, czy modernizacji instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej.), jeżeli to możliwe zawierająca również szacunkową wycenę robót,
  - iii) ocenę możliwości finansowych mieszkańca i rozłożenia w czasie działań termomodernizacyjnych,
  - iv) analizę zasadności wymiany źródła ciepła,
  - v) analizę możliwości zastosowania OZE,
  - vi) doradztwo w zakresie wymagań uchwały antyśmogowej i Programu ochrony powietrza,
  - vii) informowanie w zakresie zadań wynikających z Planu działań krótkoterminowych, w przypadku wydania komunikatów przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska o ryzyku przekroczenia norm jakości powietrza,
  - viii) informowanie o obowiązku wprowadzania danych dotyczących posiadanego źródła ciepła do CEEB, w tym: zapoznanie z przepisami prawa, pokazanie jak działa CEEB i pomoc w wypełnieniu deklaracji,
  - ix) pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych na realizację działań związanych z ochroną powietrza:
    - (1) znalezienie i wybranie odpowiedniego instrumentu finansowania (spośród gminnych, krajowych, unijnych i innych),
    - (2) pomoc w przygotowaniu lub pozyskaniu dokumentów do wniosków o udzielenie pomocy finansowej,
    - (3) pomoc w wypełnieniu, złożeniu wniosku o dofinansowanie i jego rozliczeniu w oparciu o przekazane przez mieszkańca dokumenty księgowo i protokoły odbioru robót (jeżeli nie leży to w kompetencjach punktu programu Czyste Powietrze), w tym współpraca z konsultantem punktu programu Czyste Powietrze (zaznacza się, że ekodoradca w ramach umowy związanej z realizacją niniejszego projektu nie może prowadzić punktu programu Czyste Powietrze, gdyż jest on finansowany z innych środków, co spowodowałoby niezachowanie zasady zakazu podwójnego finansowania).

II etap (2025)

W ramach II etapu projektu realizacja zadań Ekodoradców odbędzie się poprzez:

- 1) obsługę systemów wytworzonych przez Województwo w ramach niniejszego projektu;
- 2) wsparcie w monitorowaniu/ monitorowanie stanu realizacji założeń Programu ochrony powietrza i Planu działań krótkoterminowych;
- 3) pomoc w prowadzeniu sprawozdawczości/ prowadzenie sprawozdawczości z realizacji Programu ochrony powietrza i Planu działań krótkoterminowych (za pośrednictwem internetowej platformy sprawozdawczej Województwa Mazowieckiego, lub innego dedykowanego serwisu);

- 4) monitorowanie stanu inwentaryzacji źródeł ciepła oraz wsparcie/ bieżącą aktualizację bazy danych;
- 5) nadzór nad wdrażaniem opracowanej w I etapie strategii służącej poprawie jakości powietrza oraz monitorowanie realizacji uchwał i strategii lokalnych w zakresie ochrony powietrza (tj. Plan gospodarki niskoemisyjnej, Program ograniczania niskiej emisji oraz założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, paliwa gazowe i energię elektryczną, itp.) oraz w razie potrzeby ich ponowną aktualizację i integrację;
- 6) wsparcie w pozyskiwaniu zewnętrznego wsparcia finansowego dla gminy na realizację zidentyfikowanych potrzeb w zakresie inwestycji i działań ograniczających emisję zanieczyszczeń, podnoszących efektywność energetyczną i budujących świadomość społeczną w tym zakresie (wyszukanie instrumentów wsparcia, pomoc merytoryczna w wypełnieniu wniosku o dofinansowanie, wsparcie merytoryczne realizacji projektu). Zadanie nie obejmuje samodzielnego prowadzenia inwestycji w gminie;
- 7) utworzenie bazy danych dot. ubóstwa energetycznego w gminie;
- 8) organizację wydarzeń w zakresie ochrony powietrza (przynajmniej 2 wydarzenia w roku, tj. po 1 wydarzeniu w każdym półroczu), skierowanych do grup wymagających szczególnego wsparcia (określonych w wyniku przeprowadzonego badania/ analizy w I etapie projektu), np. szkoleń na temat przepisów uchwały antysmogowej oraz obowiązków z niej wynikających, pokazów jak monitorować zużycie energii i jak oszczędność energii wpłynie na budżet domowy, kolportażu publikacji dot. uchwały antysmogowej i obowiązków z nich wynikających oraz działań wspierających efektywność energetyczną. Szczegółowe informacje dotyczące akcji zawarto w rozdziale Kampanie edukacyjne prowadzone przez jst;
- 9) organizację wydarzeń w zakresie ochrony powietrza (przynajmniej 2 wydarzenia w roku, tj. po 1 wydarzeniu w każdym półroczu), skierowanego do ogółu społeczeństwa, np. szkoleń na temat przepisów uchwały antysmogowej oraz obowiązków z niej wynikających, pokazów jak monitorować zużycie energii i jak oszczędność energii wpłynie na budżet domowy, kolportażu publikacji dot. uchwały antysmogowej i obowiązków z nich wynikających oraz działaniach wspierających efektywność energetyczną. Szczegółowe informacje dotyczące akcji zawarto w rozdziale Kampanie edukacyjne prowadzone przez jst;
- 10) organizację przynajmniej 2 spotkań w roku (przynajmniej 1 spotkanie na półrocze) z grupami opiniotwórczymi tj. przedsiębiorcami, lekarzami, księżmi, Ochotniczą Strażą Pożarną, Lokalnymi Grupami Działania, organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi działającymi w obszarze ochrony powietrza/środowiska. Spotkania mają na celu zapoznanie z tematyką zanieczyszczenia powietrza, jego skutkami oraz oferowanymi programami pomocowymi, mającymi na celu ochronę powietrza. Szczegółowe informacje dotyczące akcji zawarto w rozdziale Kampanie edukacyjne prowadzone przez jst;
- 11) przeprowadzenie akcji informacyjnej o wymaganiach uchwały antysmogowej dla Mazowsza oraz dostępnych formach dofinansowania do wymiany kotłów. Ekodoradca jest zobowiązany dotrzeć przynajmniej 1 raz do każdego punktu adresowego, pod którym eksploatowana jest instalacja na paliwa stałe. Szczegółowe informacje dotyczące akcji zawarto w rozdziale Kampanie edukacyjne prowadzone przez jst;
- 12) udział w kontrolach palenisk oraz czynną współpracę w tym zakresie z uprawnionymi urzędnikami gminy, strażą miejską/gminną i policją. Ekodoradca w ramach projektu jest zobowiązany do udziału w/ przeprowadzenia kontroli w wymiarze 25% liczby zgodnej z założeniami przyjętymi w uchwale Sejmiku Województwa Mazowieckiego ws. programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z

aktualizacją. Nie zwalnia to gminy z realizacji pozostałych 75% liczby kontroli zgodnej z założeniami POP, poza projektem;

- 13) zlecenie badania próbek popiołu do akredytowanego laboratorium w celu wykrycia spalania najgorszej jakości paliw i odpadów. Ekodoradca jest zobowiązany do zlecenia badania próbek popiołu w wymiarze 10% kontroli przeprowadzonych w ramach niniejszego projektu;
- 14) doradztwa mieszkańcom w zakresie wymiany źródła ogrzewania i termomodernizacji oraz pomoc w pozyskaniu dofinansowania (należy przez to rozumieć czynności opisane w pkt. 9 etapu I).
Ekodoradca jest zobowiązany do odwiedzenia:

- a) min. 12 gospodarstw domowych w przypadku gmin o liczbie mieszkańców $< 10\ 000$,
- b) min. 24 gospodarstw domowych w przypadku gmin o liczbie mieszkańców $\geq 10\ 000 < 20\ 000$,
- c) min. 48 gospodarstw domowych w przypadku gmin o liczbie mieszkańców $\geq 20\ 000$.

III etap (2026-2028)

W ramach III etapu projektu realizacja zadań Ekodoradców odbędzie się poprzez:

- 1) obsługę systemów wytworzonych przez Województwo w ramach niniejszego projektu;
- 2) wsparcie w monitorowaniu/ monitorowanie stanu realizacji założeń Programu ochrony powietrza i Planu działań krótkoterminowych;
- 3) pomoc w prowadzeniu sprawozdawczości/ prowadzenie sprawozdawczości z realizacji Programu ochrony powietrza i Planu działań krótkoterminowych (za pośrednictwem internetowej platformy sprawozdawczej Województwa Mazowieckiego lub innego dedykowanego serwisu);
- 4) monitorowanie stanu inwentaryzacji źródeł ciepła oraz wsparcie/ bieżącą aktualizację bazy danych;
- 5) nadzór nad wdrażaniem opracowanej w I etapie strategii służącej poprawie jakości powietrza oraz monitorowanie realizacji uchwał i strategii lokalnych w zakresie ochrony powietrza (tj. Plan gospodarki niskoemisyjnej, Program ograniczania niskiej emisji oraz założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, paliwa gazowe i energię elektryczną, itp.) oraz w razie potrzeby ich ponowną aktualizację i integrację;
- 6) wsparcie w pozyskiwaniu zewnętrznego wsparcia finansowego dla gminy na realizację zidentyfikowanych potrzeb w zakresie inwestycji i działań ograniczających emisję zanieczyszczeń, podnoszących efektywność energetyczną i budujących świadomość społeczną w tym zakresie (wyszukanie instrumentów wsparcia, pomoc merytoryczna w wypełnieniu wniosku o dofinansowanie, wsparcie merytoryczne realizacji projektu).
Zadanie nie obejmuje samodzielnego prowadzenia inwestycji w gminie;
- 7) wydrukowanie i dystrybucję:

- a) min. 1000 szt. materiałów informacyjno-edukacyjnych w przypadku gmin o liczbie mieszkańców $< 10\ 000$,
- b) min. 2.000 szt. materiałów informacyjno-edukacyjnych w przypadku gmin o liczbie mieszkańców $\geq 10\ 000 < 20\ 000$,
- c) min. 3.000 szt. materiałów informacyjno-edukacyjnych w przypadku gmin o liczbie mieszkańców $\geq 20\ 000$,
możliwe jest wykorzystywanie własnych materiałów, jak i wytworzonych przez

Lidera i organizacje pozarządowe. Jednak wykorzystywanie materiałów innych niż pochodzące od Lidera i Partnera wymaga zatwierdzenia ze strony Lidera oraz zgody podmiotu wytwarzającego;

- 8) organizację wydarzeń w zakresie ochrony powietrza (przynajmniej 2 wydarzenia w roku, tj. po 1 wydarzeniu w każdym półroczu), skierowanych do grup wymagających szczególnego wsparcia (określonych w wyniku przeprowadzonego badania/ analizy w I etapie projektu), np. szkoleń na temat przepisów uchwały antysmogowej oraz obowiązków z niej wynikających, pokazów jak monitorować zużycie energii i jak oszczędność energii wpłynie na budżet domowy, kolportażu publikacji dot. uchwały antysmogowej i obowiązków z nich wynikających oraz działaniach wspierających efektywność energetyczną (łącznie 6 wydarzeń w III etapie(w ciągu 3 lat)). Szczegółowe informacje dotyczące akcji zawarto w rozdziale Kampanie edukacyjne prowadzone przez jst;
- 9) organizację wydarzeń w zakresie ochrony powietrza (przynajmniej 2 wydarzenia w roku, tj. po 1 wydarzeniu w każdym półroczu), skierowanych do ogółu społeczeństwa, np. szkoleń na temat przepisów uchwały antysmogowej oraz obowiązków z niej wynikających, pokazów, jak monitorować zużycie energii i jak oszczędność energii wpłynie na budżet domowy, kolportażu publikacji dot. uchwały antysmogowej i obowiązków z nich wynikających oraz działaniach wspierających efektywność energetyczną (łącznie 6 wydarzeń w III etapie (w ciągu 3 lat)). Szczegółowe informacje dotyczące akcji zawarto w rozdziale Kampanie edukacyjne prowadzone przez jst;
- 10) organizację przynajmniej 2 spotkań w roku (przynajmniej 1 spotkanie na półroczu) z grupami opiniotwórczymi tj. przedsiębiorcami, lekarzami, księżmi, nauczycielami, OSP, Lokalnymi Grupami Działania, organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi działającymi w obszarze ochrony powietrza/środowiska (łącznie 6 wydarzeń w III etapie (w ciągu 3 lat)). Spotkania mają na celu zapoznanie z tematyką zanieczyszczenia powietrza, jego skutkami oraz oferowanymi programami pomocowymi, mających na celu ochronę powietrza. Szczegółowe informacje dotyczące akcji zawarto w rozdziale Kampanie edukacyjne prowadzone przez jst;
- 11) przeprowadzenie akcji informacyjnej o wymaganiach uchwały antysmogowej dla Mazowsza oraz dostępnych formach dofinansowania do wymiany kotłów. Ekodoradca jest zobowiązany dotrzeć przynajmniej 1 raz w ciągu roku do każdego punktu adresowego, pod którym eksploatowana jest instalacja na paliwa stałe (łącznie 3 akcje w III etapie (w ciągu 3 lat)). Szczegółowe informacje dotyczące akcji zawarto w rozdziale Kampanie edukacyjne prowadzone przez jst;
- 12) udział w kontrolach palenisk oraz czynną współpracę w tym zakresie z uprawnionymi urzędnikami gminy, strażą miejską/gminną i policją;. Ekodoradca w ramach projektu jest zobowiązany do udziału w/przeprowadzenia kontroli 50% liczby zgodnej z założeniami przyjętymi w uchwale Sejmiku Województwa Mazowieckiego ws. programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z aktualizacją rocznie. Nie zwalnia to gminy z realizacji pozostałych 50% liczby kontroli zgodnej z założeniami POP, poza projektem;
- 13) zlecenie badania próbek popiołu do akredytowanego laboratorium w celu wykrycia spalania najgorszej jakości paliw i odpadów. Ekodoradca jest zobowiązany do zlecenia badania próbek popiołu w wymiarze 10% kontroli przeprowadzonych w ramach niniejszego projektu;
- 14) doradztwo mieszkańcom w zakresie wymiany źródła ogrzewania i termomodernizacji oraz pomoc w pozyskaniu dofinansowania (należy przez to rozumieć czynności opisane w pkt. 9 etapu I). Ekodoradca jest zobowiązany do odwiedzenia:

- a) min. 24 gospodarstw domowych w ciągu roku w przypadku gmin o liczbie mieszkańców < 10 000 (łącznie 72 gospodarstwa domowe w III etapie (w ciągu 3 lat)),
  - b) min. 48 gospodarstw domowych w przypadku gmin o liczbie mieszkańców $\geq 10\ 000 < 20\ 000$, (łącznie 144 gospodarstw domowych w III etapie (w ciągu 3 lat)),
  - c) min. 72 gospodarstwa domowe w przypadku gmin o liczbie mieszkańców $\geq 20\ 000$ (łącznie 216 gospodarstw domowych w III etapie (w ciągu 3 lat));
- 15) wsparcie działań zmierzających ku zwiększeniu oszczędności zużycia energii w gospodarstwach domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym (gospodarstwa domowe objęte ubóstwem energetycznym zostaną zdiagnozowane w I i II etapie projektu) poprzez:
- a) wizyty Ekodoradcy w domach i mieszkaniach osób ubogich energetycznie, w tym m.in. u osób, które są pod opieką OPS (wizyty mogą odbywać się przy udziale pracowników OPS i/lub zewnętrznego eksperta w dziedzinie efektywności energetycznej i oszczędności energii/audytora energii, którzy mogą pomóc Ekodoradcy podczas wizyt (np. w celu przygotowania audytów energetycznych lub oceny charakterystyki energetycznej odwiedzanych gospodarstw domowych)),
  - b) analizę zużycia energii w mieszkaniu oraz możliwości jej zmniejszenia,
  - c) analizę potrzeb w zakresie działań inwestycyjnych (wymiana okien, termomodernizacja, energooszczędne AGD) i poszukiwanie źródeł wsparcia dla sfinansowania tych działań,
  - d) propagowanie zmiany nawyków,
  - e) zapewnienie dostępu do informacji nt. możliwości poradzenia sobie z problemem.
- Ekodoradca jest zobowiązany do odwiedzenia:
- a) min. 12 gospodarstw domowych ubogich energetycznie rocznie w przypadku gmin o liczbie mieszkańców < 10 000 (łącznie w trzecim etapie projektu 36 gospodarstw);
  - b) min. 18 gospodarstw domowych ubogich energetycznie rocznie w przypadku gmin o liczbie mieszkańców $\geq 10\ 000 < 20\ 000$ (łącznie w trzecim etapie projektu 54 gospodarstw),
  - c) min. 24 gospodarstw domowych ubogich energetycznie rocznie w przypadku gmin o liczbie mieszkańców $\geq 20\ 000$ (łącznie w trzecim etapie projektu 72 gospodarstwa).